SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2823

av Eric Palmqvist (SD)

Äldres rätt till utomhusvistelse

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att lagstifta om äldres rätt till utomhusvistelse och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Många äldre lever idag mer eller mindre isolerade i sina hem undantaget de besök som den kommunala hemtjänsten står för då de utför de insatser som biståndsenheten har beviljat. Andra bor på särskilda boenden bland andra äldre, men gemensamt för båda grupperna är att personalen ofta är stressad och inte sällan för få till antalet.

Sorgliga vittnesrapporter om äldre som vårdas på ett sätt som snarare kan beskrivas som förvar än som vård förekommer även om det naturligtvis finns hemtjänstpersonal och särskilda boenden som på ett fantastiskt sätt och med stort personligt engagemang tar hand om våra äldre.

Något som emellertid är vanligt är att de äldre som inte längre klarar sig utan hemtjänstens insatser eller personal på särskilda boenden aldrig bereds en reell möjlighet att komma ut annat än i samband med läkarbesök och liknande.

Att åldras och få en sviktande hälsa eller fysik är inte det samma som att bli emotionellt avtrubbad. Själsliga intryck och stimuli kan vara nog så viktiga för att motarbeta både oro, ångest och demens. Det kan handla om vårblommor som slår ut, fågelsång eller

doften av ett sommarregn. Det kan också handla om en utflykt till platser förknippade med personliga minnen som åter väcks till liv om de tillåts besökas.

Under en period drevs exempelvis ”Livets resa” som ett projekt i Malmö där svårt sjuka äldre fick en längre färdtjänstresa till platser de hade personlig anknytning till. Platser de kunde känna igen och berätta om och se för en sista gång.

Att komma ut utanför bostadens eller boendets fyra väggar ska emellertid inte betraktas som en engångsföreteelse som endast sker i livets slutskede, men dessvärre så är det få äldre som är utevistelse förunnade över huvud taget om de saknar anhöriga som kan ombesörja detta vilket måste anses utgöra ett missförhållande.

Att många äldre, i synnerhet de som bor på särskilda boenden, inte är i fysiskt skick att vistas ute får inte användas som förevändning för att inte bereda de som kan och så önskar utomhusvistelse. Snarare bör äldres rätt till utomhusvistelse utredas och om möjligt regleras i lag. En sådan rättighetsreform bör i så fall utgå från den äldres behov och önskemål i kombination med individens medicinska förutsättningar och därmed inte utifrån en tanke om att alla ska få samma tid ute även om så inte är önskat.

Eric Palmqvist (SD)